

Ambície a výsledky - - (ne)priama úmera?

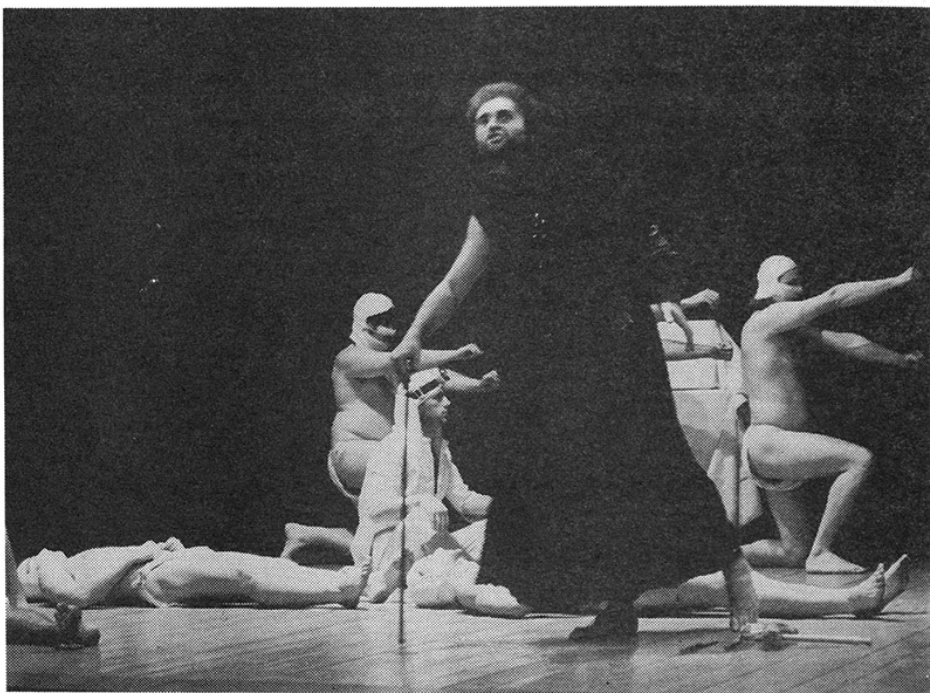

PO SEDEMDESIATOM SÚŤAŽNOM ROČNÍKU

Bez vonkajšej okázalosti a slávnostných fanfár zavŕšila Scénická žatva '92 siedme desaťročie stretávania sa slovenských ochotníkov na divadelnom festivale v Martine. Ten síce počas svojej doterajšej existencie viacrás zmenil názov, usporiadateľov, kalendár i vnútornú organizačnú štruktúru, ale prežil a plnil poslanie tej najvyhľadávanejšej i najefektívnejšej divadelnej školy ochotníkov. Poskytoval priestor pre tvorivé konfrontácie, a to nielen v kontexte domácom, národnom, ale, čo treba zvlášť oceniť, aj v kontexte medzinárodnom, navyše v časoch, keď to bolo nanajvýš potrebné.

Umelecký profil tohto podujatia je a priori určený praktizovaným postupovým kľúčom, podľa ktorého "žatevnými" inscenáciami sa stávajú tie, ktoré zvíťazili v uplynulej sezóne v jednotlivých kategóriách i divadelných druhoch. V tom je Žatva špecifická a jedinečná. Viacerí zahraniční hostia sa priznali (tento rok ich pricestovalo do srdca Turca vyše dvadsať), že nechápu prečo praktizujeme princíp kategorizácie súborov. Ten u nás jestvuje, samozrejme, v inovovanej podobe ešte z čias ÚSOD-u a zabezpečuje istú objektivizáciu pri nominovaní divadelných súborov na festival festivalov. Bežná prax uplatňovaná v zahraničí je taká, že festivalový plagát zostavuje buď jednotliviec alebo skupina odborníkov vychádzajúc z vlastného poznania inscenačných kvalít jednotlivých súborov, pričom uplatňujú rozličné kritéria: dramaturgické, tematické, žánrové či druhové, atď. Účast štyroch "pozorovateľov" z Monaka signalizovala, že sa blíži termín svetového festivalu amatérskeho divadla v tomto trpasličom kniežactve a nastal čas poohliadnuť sa za reprezentantami jednotlivých národných divadelných kultúr.

Žatva je nesúťažnou prehliadkou. Ale len zdanlivo, takpovediac de jure. Vyhlásením prémie ministerstva kultúry SR za tvorivý čin roka martinský divadelný maratón (z celkového počtu 19 súborov 6 bolo zahraničných) má svojho víťaza. V tomto roku prestížnu cenu z rúk štátneho tajomníka MK SR I. Mjartana prevzal režisér V. Sadílek za svoju i svojskú, originálnu inscenáciu **Hamleta** v súbore Pezinského rozprávkového divadla. V podtitule Hamleta režisér uviedol: **Fragmenty a slová**, čím predznamenal redukciu zložitého dramatického a motivačno-fabulačného pradiava Shakespearovej predlo-

Divadlo "KA" pri MKS Tvrdošín vystúpilo s autorskou Vicenovou a Brozovou Homojogou (v popredí Jaroslav Broz, za ním veslujúci koráb; réžia Dušan Vicen).

Detský divadelný súbor pri ZUŠ Šafa zahral na motívy rozprávky O vodníkovi od J. Pavloviča svoje Zelené story (scenár, réžia a výprava Magdaléna Máčíková).

hy. Režisér Sadlík si však redukciu situáciu neľahčil, skôr naopak, skomplikoval si ju. Obohacuje totiž "fragmenty a slová" o nové významové podtexty, myšlienky i filozofiu. Scénická nadstavba Hamleta je Sadlíkom invenčne vyšpekulovaná, je divadelne sugestívna, až šokujúca. Vyrastá z vyhranenej estetickej i myšlienkovkej konštrukcie, s ktorou sa divák môže, ale aj nemusí stotožniť.

Aj ďalšia zaujímavá inscenácia sezóny i žatvy **Príbeh koňa** (Divadelný súbor Scéna v Liptovskom Mikuláši) má základ opäť v náročnej a zložitej predlohe ďalšieho velikána svetovej literatúry L. N. Tolstého, ktorá sa pred rokmi stala svetovým divadelným hitom zásluhou dramatičácie M. Rozovského. Scénický tvar režiséry E. Stankovianskej nemá rafinovanosť Sadlíkovej javiskovej optiky. Je trpezlivá a založená na pohybovej i speváckej kultivovanosti mikulášskych divadelníkov. Táto základná poloha inscenácie nebránila herecky skúsenejším protagonistom odkryť citový a introvertný svet Tolstého postáv a takýmto spôsobom priblížiť sa k jadrú myšlienkového posolstva predlohy, ktoré je však komplikovanejšie a zložitejšie než vládu vyjadriť mladí herci.

Po rokoch režisér L. Šárik a DIVOSUD v Rimavskej Sobote sa ujali Timravíných **Ďapákovcov**, ktorých kedysi do divadelného sveta úspešne uviedol režisér a dramaturg O. Šulaj. V mnohých smeroch originálnym a tvorivým spôsobom nastavil režisér divákov v hľadisku to povestné gogoľovské zrkadlo, v ktorom majú ľudia vykrivené ústa, pričom si namýšľajú, že chyba je v zrkadle.

Medzi podnetné predstavenia Scénickej žatvy patrila aj inscenácia z rodu autorského divadla **Homojoga** autorskej

dvojice D. Vicen a J. Broz. Sympaticky pôsobil tvorivý zápas divadelníkov z Trdošína vyjadriť svoje pocity i životné postoje jazykom avantgardného divadla z prvej polovice nášho storočia, ktorý je síce už prekonaný, ale pre mladých tvorcov stále prítlačlivý i atraktívny.

Zo zahraničných hosťujúcich súborov zaujala predovšetkým inscenácia súboru AGORA z Belgicka, aj keď z vážnych príčin zverejnil v Martine inscenáciu **Kolibříky v hlave**, ktorá nepatrí k jeho najreprezentatívnejším. Prostriedkami hudobného divadla vyrozprávali mladí herci a zároveň i hudobníci príbeh adresovaný svojim rovesníkom o životných osudoch chlapca vstupujúceho do života riešením konfliktných situácií s obklopujúcim svetom. Nezanedbateľné bolo predstavenie študentov z Fínska. Má viaceré kvality, ale ináč bola to vyslovene nefestivalová produkcia založená na slove, na dvojhodinovej diskusii o existenciálnych otázkach istej sociálnej vzorky nachádzajúcej sa v hraničnej i modelovej životnej situácii.

Divácky oveľa úspešnejší bol divadelný import zo Starej Pazovy (Miroslav Benka: **S.O.S.**) a Báčskeho Petrovca (A. Kotzebue: **Starý vozka Petra III.** v réžii Ľuba Majeru), hoci v postupoch i výsledkoch predstavoval dve úplne diametrálne rozdielne hodnoty. Medzi ďalšími divadelnými produkciami zverejnenými na Scénickej žatve, či už išlo o zahraničné súbory alebo domáce inonárodné kolektívy, nezaregistrovali sme už nič mimoriadne a pozoruhodného.

Scénická žatva - to je nielen množina divadelných inscenácií, ale aj množina podujatí odborného, metodického i spoločenského charakteru. Viaceré, najmä tie metodického charakteru boli tradičné

Detský divadelný súbor LANO pri ZUŠ Bratislava predstavil Ronju podľa A. Lingrenovej, A. Skořepovej a M. Malecovej (réžia Alexandra Skořepová).

a praxou už preverené. Zvlášť treba zaregistrovať:

- výstavu divadelných fotografií Filipa Lašuta, ktorý po japonskej Jokohame, ruskej Moskve a nemeckom Paderborne vystavoval aj v slovenskom Martine,
- prednášky z dejín slovenského divadla venované dvom osobnostiam (Krčméry a Hronský) a dvom inštitúciám (Slovenský spevokol, Ústredie slovenských ochotníckych divadiel),
- slávnostný zápis osvetových pracovníkov a Národného osvetového centra do pamätnej knihy ÚV ZDOS pri príležitosti 70. výročia založenia záujmovej organizácie ochotníkov na Slovensku,
- premenovanie jednej z hlavných ulíc v historickej časti Martina na **Divadelnú ulicu**.

P. S.

Poznámka o počasí: sústavne pršalo, fúkal nepríjemný studený vietor spoza zasněžených Martinských hôľ. Denné i nočné teploty v divadelných sálach boli o poznanie nižšie ako po iné roky, čo treba zrejme pripísať na vrub úsporných opatrení.

Kategóriu sólistov s bábkou zastupovala Anna Mrvová z Bratislavy s pre deti vďačným hram sa - Zahrajme sa na rozprávku podľa L. Dedinskej (scenár, výprava a réžia Anna Mrvová).

MARIÁN MIKOLA
Snímky Filip Lašut